

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ РАЗРЕД ГИМНАЗИЈЕ

ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ

1. ПРИМЕЊЕНЕ НАУКЕ

Циљ учења изборног програма *Примењене науке* је да допринесе развоју научне и технолошке компетенције ученика, тј. развоју научног погледа на свет, система вредности испособности потребних за одговорну улогу у друштву и даљи лични и професионални развој.

Позавршетку програма ученик ће бити у стању да:

- демонстрира разумевање појмова фундаментална и примењена наука;
- процењује значај и утицај научних достигнућа на свакодневни живот;
- демонстрира разумевање значаја примене зелених принципа у оквиру нових научних и технолошких достигнућа;
- истражује, анализира и критички процењује резултате истраживања;
- прикупља, анализира и обрађује резултате мерења;
- осмишљава и предузима истраживање у решавању проблема, одговорно се односећи према свом животу, животу других и животној средини;
- искаже и образложи позитиван став према стицању научних знања и примени научне методологије.

Разред **Први**
Годишњи фонд **37 часова**

ИСХОДИ По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	МОДУЛИ	ТЕМЕ
– образложи мотив избора програма, учествује у доношењу правила понашања у групи и поштује договорена правила; – разликује фундаменталне и примењене науке; – тумачи резултате научних истраживања са различитих аспеката;	УВОД У ИСТРАЖИВАЊЕ	Израда модела „зелена кућа“. Соларни панел. Израда прототипова полупропустљивих мембрана. Човек и клима. Фундаменталне и примењене науке, мултидисциплинарни приступ науци.

– процењује значај зелених принципа у оквиру нових научних и технолошких достигнућа и утицај науке на свакодневни живот; – изрази јасне ставове о важности науке и технологије, значају иновација, континуираном, доживотном учењу и важности сопственог утицаја на будућност развоја друштва; – посматра/мери и идентификује својства/особине објекта истраживања; – прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање, користећи ИКТ; – прикаже резултате истраживања;		Образовање као примењена наука. Наука и технологија у свакодневном животу. „Зелени принципи” у савременој науци. Открића која су променила свет. Занимљиви експерименти.
– образложи избор теме/идеје пројекта; – дизајнира и реализује пројекат одговорно се односећи према себи, сарадницима и животној средини; – представи резултате/производ; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи.	МОЈ ПРОЈЕКАТ	Самостална/групна израда пројекта на одабрану тему

Кључне речи: научни метод, примењене науке, научник/истраживач/проналазач, технологија, иновације, животна средина

Корелација: *биологија, хемија, физика, математика, информатика и рачунарство, матерњи језик, страни језик, историја, географија*

1) Примењене науке 1:

– лица која испуњавају услове за извођење наставе из предмета Физика, Хемија, Биологија и Географија у складу са овим правилником.

2. ЗДРАВЉЕ И СПОРТ

Циљ учења изборног програма *здравље* и *спорт* је да ученик, на основу проучавања различитих аспеката здравог живота, развије знања, вештине, ставове и вредности којима су у функцији очувања и унапређивања здравља и културе телесног вежбања.

Позавршетку програма ученик ће бити у стању да:

- проналази релевантне изворе информација о значају редовног физичког вежбања – спорта и рекреације и користи их у формирању здравих животних навика;
- препозна и критички процени потенцијално ризичне ситуације по здрављеи у складу са тим одговорно реагује;
- одабере и примени разноврсне програме физичког вежбања - спорта и рекреације, опоравка и здраве исхране, у складу са својим потребама и могућностима;
- покреће и предузима иницијативе којима се промовишу значај физичког вежбања и здрав начин живота.

Разред **Први**
Годишњи фонд часова **37 часа**

ИСХОДИ На крају свих модула ученик ће бити у стању да:	МОДУЛИ	ТЕМЕ
– учествује у доношењу правила понашања у групи; – доведе у везу деловање психоактивних супстанци на физичко и ментално стање особе са појавом зависности и тешкоћама одвикавања; – препозна и одупре се притиску средине да користи цигарете, алкохол, дрогу; – аргументовано дискутује о манипулацији младима да користе психоактивне супстанце, утицај медијана формирање идеала физичког изгледа, физичким активностима, спорту и рекреацији и начину исхране; – препознаје одговорност државе, школа, медија и спортских клубова у сузбијању коришћења психоактивних супстанци код младих;	СПОРТ И ПСИХОАКТИВНЕ СУПСТАНЦЕ	Увод у програм. Како делују психоактивне супстанце на организам младих? Поводи и разлози за почетак употребљивана. Утицај дувана на физичке способности. Истине и заблуде о алкохолу. Спортски резултат, алкохол и кофеин. Отворен, вербални, прикривени, неизговорени притисак средине на употребу психоактивних супстанци и могући одговори на њега. Утицај физичког вежбања на одвикавање од психоактивних супстанци. Спортско-рекреативне активности као вид превенције злоупотребе психоактивних супстанци и помоћ у процесу одвикавања. Моћ и одговорност државе, медија и спортских клубова у заштити младих од злоупотребе психоактивних супстанци. Спортисти и изазов допинга. Професионални спорт и здравље - цена притиска да се постигне врхунски спортски резултат.
	ФИЗИЧКА АКТИВНОСТ И РЕПРОДУ	Спортске активности и полна, емоционална и социјална зрелост. Медији и њихова улога у формирању идеала физичког изгледа младих да

– илуструје примером значај спортско-рекреативних активности у превенцији зависности и њеном превазилажењу; – доведе у везу добробити редовне физичке активности са различитим аспектима зрелости; – препозна утицај физичких активности на доживљај сопственог тела и развој самопоуздања; – доведе у везу утицај физичког вежбања на поједине хормоне; – повезује физичко вежбање са репродуктивним здрављем и стерилитетом; – наведе принципе правилне исхране и примењује их у свом свакодневном животу; – препознаје ризике неодговарајућих дијета и не примењује их; – разликује специфичности вежбања у спорту и ван спорта и планира сопствене физичке активности у складу са потребама, могућностима и интересовањима; – критички процени и одбере поуздане информације о програмима вежбања, опоравка и исхране; – одабере производе који одговарају његовим физичким и умним напорима.	КТИВНО ЗДРАВЉЕ	нас. Физичка активност, задовољство сопственим телом и интимност. Како спортско рекреативне активности делују на наше хормоне? Повезаност физичког вежбања и спортско-рекреативних активности са самопоуздањем. Врсте физичких активности и њихов утицај на репродуктивно здравље. Претерано вежбање и проблем стерилитета.
	ПРАВИЛН А ИСХРАНА И ФИЗИЧКО ВЕЖБАЊ Е У СПОРТУ И РЕКРЕАЦИЈИ	Телесна маса, структуратела, индекс телесне масе, базални метаболизам. Принципи здраве исхране. Исхрана младих – намирнице које супремасаставу, енергетској вредности и значајне опходне за физичке и умне напоре. Утицај медијана избор програма физичког вежбања и суплемената-додатака исхрани. Претерано мршавост и гојазност – ризици и компликације по здравље. Дијете и физичко вежбање – врсте, сврха, последице. Поуздани и непоуздани извори информација о физичком вежбању. Спорт и рекреација како ефикасан начин регулације телесне тежине. Сличности и разлике у исхрани и физичком вежбању у спорту и рекреацији. Најчешћи програми вежбања, опоравка које млади бирају и исхрана – врсте, предности и недостаци. Идеал физичког изгледа, спорт и рекреација и начини исхране кад и сад. Најчешће заблуде у вези са исхраном и физичким активностима. Како се млади информишу о здравим животним навикама?

Кључни појмови: здравље, исхрана, физичка активност, спортско-рекреативне активности, психоактивне супстанце, превенција.

Корелација: физичко и здравственоваспитање, биологија, рачунарство и информатика, грађансковаспитање, језик, медији и култура, појединац, групе и друштво.

2) Здравље и спорт:

– лица која испуњавају услове за извођење наставе из предмета Физичко васпитање, Психологија, Биологија у складу са овим правилником и лица која испуњавају услове за педагога и психолога у складу са овим правилником.

3. ЈЕЗИК, МЕДИЈИ И КУЛТУРА

Циљ учења изборног програма *језик, медији и култура* је да допринесе унапређивању комуникацијских вештина, развоју медијске културе и усвајању културних образаца који ће ученику омогућити сналажење у савременом свету, изградњу идентитета и даљи професионални развој.

По завршетку програма ученик ће бити у стању да:

- критички разматра позитиван и негативан утицај медија;
- процењује значај и утицај информација и извора информација и повезује их са сопственим искуством ради решавања различитих ситуација;
- препознаје примере манипулације, дискриминације и говора мржње у медијима и има критички однос према њима;
- одговорно се односи према креирању сопствених медијских порука;
- комуницира на конструктиван начин;
- исказује спремност да учествује у акцијама чији је циљ унапређивање медијске културе;
- разликује културне од популарних садржаја и на основу тога доноси вредносне судове.

Разред

Први

Годишњи фонд часова

37 часова

ИСХОДИ На крају модула ученик ће бити у стању да:	МОДУЛИ	ТЕМЕ
– разликује успешан од неуспешног јавног наступа; – препознаје говор тела у јавним наступима; – разматра јавни наступ са становишта утицаја који говорник жели да	ЈАВНИ НАСТУП	Увод у програм. Шта јавни наступ чини успешним? Савети за успешан јавни наступ. Вербална и невербална комуникација у јавним наступима. Асертивна комуникација. Израз и стил говорника.

постигне; – препознаје елементе манипулације у јавном наступу и критички се према њима поставља; – демонстрира правила успешног јавног наступа;		Савремене технике у јавним наступима. Ефекат светлости и звука на убедљивост наступа. Познати говорници данашњице. Јавни наступи у медијима. Моћ утицаја на слушаоце јавног наступа. Манипулација. Мотивациони говорници. Конфронтирање, сукоб мишљења, заговарање и преговарање у јавним наступима. Јавни наступи некад и сад. Познати говорници у прошлости. Дикција, естетика и култура у јавним наступима. Трема у јавним наступима и начин њеног превазилажења.
– критички се односи према медијским садржајима, разликује чињенице од интерпретације; – бира медијске садржаје руководећи се њиховим квалитетом и сопственим потребама; – изражава негативан став према препознатим примерима медијске некултуре и злоупотребе медија; – одговорно креира и шаље поруке посредством медија; – препозна примере угрожавања права на слободу говора и примере угрожавања приватности људи; – разликује моћи и ограничења различитих медија;	КРЕАТОРИ И ПРИМАОЦИ МЕДИЈСКИХ ПОРУКА	Медији као средство информисања, образовања, забаве, ширења културе, манипулације. Представљање деце и младих у медијима, њихова употреба и злоупотреба. Медијске поруке. Стереотипи. Дискриминација. Лажне вести. Манипулација. Сензационализам у медијима. Угрожавање приватности људи ради добијања ексклузивних вести. Култура и некултура у медијима. Говор мржње у медијима. Слобода говора – употреба и злоупотреба, законска регулатива. Креирање медијског садржаја. Одговорност и моралност. Моћ утицаја и ограничења различитих медија. Медији – фактор формирања или праћења аукуса јавности? Будућност медија.

– предвиђа даљи развој медија, његове предности и опасности;		
– упореди различите вредносне категорије, одабере прихватљиву и образложи избор; – издвоји комерцијалне садржаје који обликују ставове/вредности, препозна скривена значења и критички их испита упоређујући их са другим изворима; – вреднује културне догађаје, самостално из одабира и посећује.	ВРЕДНОСТИ	Шта означава култура: начин обичаја, породични живот, обрасце провођења слободног времена, начин рада и стварања, религијске обреде? Примери друштва/културе: британско, немачко, јапанско, латиноамеричко... Вредности и вредносне судове (добро – лоше; добро – зло; лепо – ружно; свето – световно; корисно – штетно; пријатно – непријатно; тачно – нетачно; успешно – неуспешно; истинито – лажно; пристojно – непристойно; уметничко – неуметничко. Комерцијални садржаји у различитим медијима (рекламе, скривене поруке, поруке које су намењене емоцијама, пласирање робе, садржаја, стилова живота, идеја), скривене поруке у свакодневном животу; вредновање порука уз помоћ различитих извора. Вредности у култури. Кич и шунд, са становишта ученика.

Кључни појмови: јавни наступ, медији и медијске поруке, манипулација, вредности.

Корелација: српски језик и књижевност, страни језик, латински језик, историја, рачунарство и информатика, појединац, група и друштво, уметност и дизајн, образовање за одрживи развој.

3) Језик, медији и култура:

– лица која испуњавају услове за извођење наставе из предмета Српски језик и књижевност, односно Матерњи језик и књижевност за припаднике националних мањина, Страни језик, Психологија и Социологија у складу са овим правилником.

4. УМЕТНОСТ И ДИЗАЈН

Циљ учења изборног програма *уметност и дизајн* је да ученик кроз истраживање

уметности и стваралачки рад развија осетљивост за естетику, креативност, радозналост и мотивацију стварање и изражавање у различитим медијима, као и да формира навики да се континуирано укључује у уметнички и културни живот заједнице.

Позавршетку програма ученик ће бити у стању да:

- разматра сличности, разлике и повезаност различитих уметности;
- реализује идеје уважавајући принципе одабраних уметничких дисциплина;
- користи релевантне изворе за истраживање остварења и појава у уметности;
- користи разноврсне податке као подстицај за стваралачки рад;
- презентује идеје, радове и уметничка остварења у одабраном медију;
- предлаже садржаје или активности у којима се повезују различите уметности;
- комуницира учтиво, јасно и аргументовано уз уважавање различитих мишљења, идеја и естетских доживљаја;
- исказује утисак о естетичким квалитетима уметничких дела;
- просуђује, критички, утицај уметности на здравље;
- учествује, према сопственим способностима и интересовањима, у истраживању, смишљању, планирању и реализацији мањег пројекта.

Разред

Први

Годишњи фонд часова **37 часова**

ИСХОДИ Позавршетку свих модула ученик ће бити у стању да:	МОДУЛИ	ТЕМЕ ПО МОДУЛИМА
– користи одабрану информацију као подстицај за стваралачки рад; – презентује идеју, примере или рад према договореним критеријумима; – учествује у осмишљавању, планирању и реализацији једноставног пројекта; – презентује идеју, примере или рад према договореним критеријумима.	ИНСПИРАЦИЈА	Уметничка дела као инспирација. Природа као инспирација. Модни трендови. Стилови у уметности.
	ОБЈЕДИЊЕНЕ УМЕТНОСТИ	Спектакл. Мјузикл. Уметностоглашавања. Уметнички пројекти у Србији.

Кључни појмови: музика, плес, визуелне уметности, филм, позориште.

Корелација: *сви предмети и програми.*

4) Уметност и дизајн:

– лица која испуњавају услове за извођење наставе из предмета Ликовна култура, Музичка култура и Српски језик и књижевност, односно Матерњи језик и књижевност за припаднике националних мањина у складу са овим правилником.”.